

BHUJ BRANCH OF WIRC OF ICAI

E-NEWSLETTER FOR THE MONTH OF NOVEMBER-2021

(FOR PRIVATE CIRCULATION ONLY)

CA. Ramesh Pindolia

Chairman & Treasurer
9825662808

CA. Purvi Mehta

Vice Chairperson, Secretary &
WICASA Chairperson
9374338587

CA. Jitendra Thacker

Imm.Past Chairman
9825537937

CA. Hardik P.Thacker

Member
9825858580

CA. Ashish Gadhavi

Member
9925738543

CA. Priti Savla

RCM & Branch Nominee
(WIRC)

CA Jagrut Anjaria

Newsletter Advisor
9426788728

Address:-
Hall No. 2,
Katira Complex-2
Sanskar Nagar
Bhuj-Kachchh
Phone:-258580; 9925738543
E-mail:-
bhujbranch.wirc@gmail.com

DISCLAIMER

The views and opinions expressed or implied in this newsletter are those of the authors and do not necessarily reflect those of the Branch. The Branch is not in any way responsible for the result of any action taken on the basis of views and opinions expressed in this newsletter.

IN THIS EDITION

CHAIRMAN'S COMMUNICATION

True and Fair: Journey of a CA

A Conversation with CA Maheshbhai V.Anjaria

CA Hetal Bhojani

INCOME TAX

What Judicial Decisions Say About Burden of Proof In Income Tax Proceedings

Compiled by: CA Jagrut A. Anjaria

INCOME TAX

What Judicial Decisions Say About Additional Evidence and Power to Enhance Assessment In Appeals Before Commissioner(Appeals)

Compiled by: CA Jagrut A. Anjaria

EVENTS IN IMAGES

BRANCH IN NEWS

CHAIRMAN'S COMMUNICATION

Respected Members,

Greetings from Bhuj Branch of WIRC of ICAI,

We take this opportunity to wish all our members happy Diwali and a wonderful new year. May the divine lights of Diwali spread joy and prosperity in your life.

During the Month of October - 2021, President of ICAI Shri Nihar Jambusaria alongwith Central Council Member Jay Chhaira and WIRC Chairman Manish Gadia has visited our branch and address to the members and students of our branch. We would like to say thanks to President Sir for sparing their valuable time from busy schedule and share the views and vision of ICAI with us. We have organized CPE Seminar on “Understanding the elements of adjudication process through judicial decisions” AND “Understanding the concept of judicial precedents and appeal before CIT : Discussion on powers to

enhance assessment & admissibility of additional evidence” by our own member CA Jagrutkumar Anjaria. Thanks to Jagrutbhai for sharing their expert knowledge and views with the members. We have also organized “Interaction of CA Students with Ranker”. Thanks to Rankers CA Raj Davda and CA Shahid Memon as well as CA Jagrutbhai Anjaria for Sharing their experience related to preparation for CA Exams and clear the doubts of students related to examination.

We have started to publish “journey in profession” of 01 legend Member of our branch titling “True and Fair : Journey of CA”. We have published the experience of CA Ishwarbhai Desai, CA Ramjibhai R. Patel and CA Himmatbhai Thacekr in the Newletters of last 03 Months. We are publishing the thoughts and experience of “True and Fair : Journey of CA Maheshbhai Anjaria in this Newsletter. Thanks to young members CA Hetal Bhojani and CA Falguni Katarmal for successfully conducting and managing this new initiative.

We have also lined up various knowledge Webinars in the Month of November and a lot of initiatives are being planned for the benefit of the Members and Students.

Once again It is my humble request to members to contribute article for our monthly newsletter. I also request all members to come forward as a faculty with relevant topics to enable us to organize CPE Seminars continuously with in-house faculties. If any member wants

SINCERELY YOURS

to contribute in respect of any article in future or want to become moderator of any future programs of branch then shall contact any of the Executive committee members.

Once again we would like to wish all our members happy Diwali and a Prosperous new year.

Best Regards,

CA Ramesh Pindolia

Chairman, Bhuj Branch of WIRC of ICAI

A conversation With CA Maheshbhai V.Anjaria

CA Hetal Bhojani

This is a Transcript of Conversation that CA Maheshbhai Anjaria had with CA Hetal Bhojani

આશા છે કે તમને છેલ્લા મહિનાનો CA હિંમત ઠક્કરનો લેખ ગમ્યો હશે અને તમને કદાચ પ્રશ્ન થતો હશે કે ભૂજનાં પહેલા CA કોણ હશે? તો આજે ભુજનાં પ્રથમ Chartered Accountantનાં જીવનની સફર છે કે જેઓ રાજા મહારાજના રાજથી લઈને સ્વતંત્રતા સુધી લોકશાહીના સાક્ષી રહ્યા છે. રાજા મહારાજના વખતના મુનીમજીના દેશી લાલ ચોપડાવાળા ખાડિયાથી લખયેલા હિસાબોથી લઈને આજના આધુનિક ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરતા accountantના હિસાબો લખવાની પદ્ધતિના સાક્ષી રહ્યા છે. લઈને હું વાત કરું છું CA મહેશભાઈ અંજારીઆની. એમનાં જીવનની સફર અહીં એમના શબ્દોમાં રજૂ કરી છે.

મારો જન્મ જાન્યુઆરી, ૧૯૩૫માં થયો. એટલે મને વર્ષ થયાં ૮૭. આ ઉંમર થયા પછી બધાની યાદશક્તિ ઘટતી જાય ને જીભ પણ ઘટતી જાય. જો તમે પ્રવૃત્તિમય રહેશો તો તમે ક્યારેય ઘરડા નહીં થાવ. અને તમે જો Happy go lucky થાવ તો તમે ૪૫ વર્ષની ઉંમરે દુપના ન લાગો તો તમે મને કે'જો. તે વખતે તમને બધાને એમ થતું હશે કે આપણે અંગ્રેજોનાં રાજમાં હતા, પણ આપણે અંગ્રેજોનાં રાજમાં નો'તા. હિન્દુસ્તાનની અંદર બે પ્રકાર હતા; ૪૦% હિન્દુસ્તાન અંગ્રેજોનાં કબજામાં હતું. અને ૬૦% હિન્દુસ્તાન લગભગ ૬૫૦ રાજાઓના કબજામાં. કોઈક રાજા બહુ મોટા હતાં, કો'ક નાના હતાં તો કો'ક ઠાકોર હતા. દાખલા તરીકે તમે અન્યારે આ જામનગર જાઓ, તો જામનગરના મહારાજા હતા. પણ જામનગરથી આગળ તમે ધ્રોલ આવો, તો ધ્રોલમાં ઠાકોર હતા. ત્યાંથી આગળ જાઓ એટલે રાજકોટ આવે. રાજકોટમાં પણ ઠાકોર આવે. ત્યાંથી આગળ જાઓ એટલે ગોંડલ આવે. ગોંડલના મહારાજા હતા. ગોંડલથી તમે આગળ જાઓ તો જૂનાગઢ આવે. જૂનાગઢમાં નવાબ હતા. હવે, જામનગરથી જૂનાગઢની વચ્ચે કેટલા રાજા થયા! એવા લગભગ ૬૫૦ રાજા હતા હિન્દુસ્તાનમાં. તેમાંથી અમુક રાજાઓ બહુ મોટા હતા. અને રાજાઓ મોટા કે નાના એ

નક્કી શેના પરથી થાય? કે એને અંગ્રેજો તરફથી એ જ્યારે આવે ત્યારે એને તોપનું માન આપવામાં આવે. તેના માનમાં તોપ ફોડવામાં આવે. ૨૧ તોપ હોય એ કાશ્મીરના રાજા કે ગ્વાલિયરનાં રાજા કે જયપુરનાં રાજાને અપાતી. જેમ એનું સ્તર નીચું તેમ તોપની સંખ્યા ઓછી. કચ્છનાં રાજાને ૨૦ તોપનું માન હતું. એટલે આપણે અંગ્રેજોનાં રાજમાં નહોતા, આપણે વાર્તામાં આવે ને કે એક હતો રાજા ને એક હતી રાણી. એ રાજાને રાણીનાં રાજમાં આપણે હતા. રાજા ને રાણીનાં રાજમાં હતા એટલે શું? તો કે રાજા બોલે એ સત્ય. કોર્ટમાં જવું હોય તો રાજાનો હુકમ એ છેલ્લો હુકમ. એમાં ન્યાય કે અન્યાય જોવાનું નહીં. કારણ કે એ રાજાનો હુકમ છે અને એ અંતિમ નિર્ણય ગણાય. કાયદો પણ પોતે જ ઘડે અને કાયદાનો અમલ પણ પોતે જ કરાવે.

એ વખતે કચ્છ હિન્દુસ્તાનમાં નહોતું. એટલે તમને કચ્છથી બહાર જવું હોય તો તમારે સ્ટીમરમાં જવું પડે. by road તમે ક્યાંય જઈ શકો નહીં. by sea અથવા તો by air જાઓ. રસ્તાથી તમે ક્યાંય જઈ શકતા નહીં. દાખલા તરીકે મારે મેટ્રિકની પરીક્ષા દેવા જવું હોય તો અમારે રાજકોટ જવું પડતું. મારા બાપુજીએ પરીક્ષા દીધી ત્યારે મુંબઈ સેન્ટર હતું. કરાંચીથી મુંબઈ સુધી એક જ સેન્ટર હતું, મુંબઈ. મારે પરીક્ષા દેવા રાજકોટ જવાનું હતું. ત્યારે હું માંડવી સ્કૂલમાં હતો એટલે માંડવીથી ભૂજ આવવાનું, ભૂજમાં ટ્રેનમાં બેસવાનું, ટ્રેન અંજાર સુધી જાય. અંજાર જંકશન હતું, અંજારથી એક ટ્રેન તૂણા જાય. એક ટ્રેન ભચાઉ જાય અને એક ટ્રેન કંડલા જાય. ત્યાંથી ટ્રેનમાં બેસીને કંડલા જવાનું, જૂના કંડલા કારણ કે ત્યારે નવું કંડલા હતું નહીં. ત્યાં સ્ટીમરમાં બેસવાનું, બે સ્ટીમર હતી: મહાલક્ષ્મી અને લક્ષ્મી. ત્યાંથી બેસીને દરિયો પાર કરીને નવલખી જવાનું. નવલખીમાં ટ્રેન હોય એમાં એક ડબ્બો હોય વિરમગામનો અને બાકીના બધા ડબ્બા વાંકાનેર જાય. વાંકાનેર ઉતરી જવાનું. વાંકાનેરથી રાજકોટ ટ્રેનમાં જવાનું ત્યારે અમે રાજકોટ પરીક્ષા દેવા પહોંચી શકીએ. દરિયામાં બે રસ્તા હતા: એક કાંઠે કાંઠે જવાનું અને એક મધદરિયે જવાનું. કાંઠે કાંઠે જવામાં સમય ઓછો લાગે, મધદરિયે વધુ લાગે. અને જો દરિયામાં તોફાન હોય તો મધદરિયે એનાથી પણ વધારે સમય લાગે. હું પરીક્ષા દેવા ગયો ત્યારે રાજકોટ પહોંચતા પહોંચતા લગભગ બીજો દિવસ થઈ ગયો.

અમારું શિક્ષણ શરૂ થયું તું પંડ્યાજીથી. તે વખતે શહેરો બે – ત્રણ જ હતાં. તે પણ શહેર કહેવાય જ નહીં અત્યારની દૃષ્ટિએ. સોટી વાગે ચમ ચમ, ને વિદ્યા આવે ઝમ ઝમ. એમ સોટીથી અમે પંડ્યાજી પાસે ભણીએ. એ પંડ્યાજી જે અમને આંક બોલાવે જેને આપણે કચ્છીમાં પહાડા (ઘડિયા) કહીએ. એ પહાડા ન બોલીએ પૂરા ત્યાં સુધી અમને જમવા પણ ન મળે. અને અમારા પહાડા એકઠે એકથી કરીને પછી અગિયાર એકું આવે ને પછી દોઢાના આવે પછી અઢિયાના આવે, પછી ઉંઠાના આવે. ઉંઠા એટલે સાડા ત્રણ. એક ઉઠિ ઉઠું, બે ઉંઠા સાત. કેલ્ક્યુલેટર કે મશીન અમારી પાસે હતાં નહીં. હજી સુધી નહોતાં. કમ્પ્યુટર તો ક્યારે આવ્યું? ૧૯૮૫માં કમ્પ્યુટર આપણે ત્યાં દાખલ થયું. ત્યાં સુધી બધું મેન્યુઅલ હતું. અમારા ટાઈમએ ગામઠી સ્કૂલો હતી. હું પણ ગામઠી સ્કૂલમાં જ ભણ્યો છું. સિનુગ્રામાં ભણ્યો છું, નાગલપરમાં પણ ભણ્યો છું, અંજરમાં પણ ભણ્યો છું, પછી હું ઝરીયામાં હિન્દીમાં પણ ભણ્યો છું. સ્વતંત્રતા પછી હું અહિયાં R. D. માં ભણ્યો, અને મેટ્રિક થયો જી. ટી. હાઈસ્કૂલ માંડવી. જી.ટી. માં દાખલ થયા પછી કોલેજ કોઈ હતી નહીં. એટલે જી.ટી. પછી હું એચ. એલ.માં દાખલ થયો ૧૯૫૨માં, અને ત્યાંથી હું ૧૯૫૬માં ગ્રેજ્યુએટ થયો. એ દરમિયાન સી. સી. ચોકસીનાં સ્કોલરશીપ અને ઈનામ મને એચ. એલ.માં મળેલાં. કારણ કે હું યુનિવર્સિટી ફર્સ્ટ આવેલો. મારા પછી એ ઈનામ મારા બે વિદ્યાર્થીઓને મળ્યાં. એક વિદ્યાર્થી હતા પી. એમ. ભટ્ટ – કોમર્સ કોલેજમાં પ્રિન્સીપાલ હતા એ. અને બીજા તિલક કેશવાણી. હવે હું વાત કરું છું સ્વતંત્રતા પછીની. કચ્છ ત્યારે રાજ્ય હતું. તે એક કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ હતો. તે વખતે કચ્છ રાજ્યમાંથી સ્કોલરશીપ મળતી. ત્યારે તેની રકમ લગભગ ૧૫ રૂપિયા જેટલી હતી. એ રકમથી મારી કોલેજ લાઈફ પૂરી થઈ જાય. પણ એની સાથે બોન્ડ હતું. પછી ત્રણ વર્ષ રાજ્યની નોકરી કરવાની.

એટલે હું નોકરીમાં દેખીતી રીતે દાખલ થયો. મારો ઈન્ટરવ્યૂ તે વખતે લીધો કચ્છના ચીફ કમિશનર ખાબડેએ. એ મહારાષ્ટ્રિયન હતાં. તે વખતે એમણે મને બે ઓપ્શન આપ્યાં. તે વખતે સેલ્સ ટેક્ષ કચ્છમાં નવો દાખલ થયો. એ કાયદો હતો, CP and Berar Sales Tax Act. કાં તો સેલ્સ ટેક્ષમાં જોડાવ, અથવા તો ઓલ્ફેડમાં શિક્ષક તરીકે, ત્યાં કોમર્સ સેક્સન નવું ચાલું થવાનું હતું. વિચાર કરો કે અત્યારે સરકારી નોકરી માટે દોડવું પડે છે, અને ત્યારે નોકરી સામેથી મળે ને એ પણ માનથી, આ લેશો કે આ લેશો. કારણ કે ગ્રેજ્યુએટો કોઈ હતા નહીં. મેં sales tax પસંદ કર્યું અને sales

taxમાં જોડાયો. તે વખતે sales taxમાં કમિશનર અને ઓફિસરની એમ બે ઓફિસ હતી. કમિશનરના ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે હું, અને સેલ્સ ટેક્સ ઓફિસરના ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે ડી. એલ. વેગડ. તમે માનશો? પણ ડી. એલ. વેગડ અને હું બંને એકસાથે નોકરી કરતા. આ થયું જૂન ૧૯૫૬માં. હું નોકરી કરતો તો ત્યારે મને કોલેજમાંથી fellowshipની ઓફર આવી. ફર્સ્ટ આવે એને કોલેજ પોતે જ ભણાવે, fellowship આપે. એટલે હું fellowship માટે રજા મુકીને ગયો. ત્યારે દેસાઈ સાહેબે મને કહ્યું કે તું રહેવા દે. એના કરતાં તું આગળ ભણવા જા. પ્રોફેસર તો તું પછી પણ થઈ શકીશ. મને સાહેબે fellowship માંથી પાછો વાળી CAમાં ભણવા માટે મોકલ્યો.

પછી કચ્છ મુંબઈમાં ભળી ગયું. સ્ટેટ મટી ગયું એટલે બોન્ડ પણ ખતમ થઈ ગયો. ત્યારે અમારા એક કૌટુંબિક મિત્ર હતા. અમારે ત્યાં એક વખત ભાગવતની કથા હતી અને એ કથામાં એ આવ્યા'તા. એનું નામ છે ઘનશ્યામ માંકડ. એ બોમ્બેમાં CAનું ભણતા. એ મારી સાથે ભણતા એચ. એલ.માં મારાથી એક વર્ષ સિનીયર હતા. એટલે એમણે કીધું કે તું મારી સાથે ચાલ. આર્થિક હાલત જોતાં તે વખતે બોમ્બેમાં પોસાય એમ ન હતું. પણ પેટે પાંટા બાંધીને પણ મારા ફાધરે અને મોટા ભાઈએ કીધું કે અમે ભણાવશું. કારણ કે એ વખતે CA બહુ લિમિટેડ હતા, અને તે હતા લગભગ બોમ્બે, કલકત્તા અને મદ્રાસ. દિલ્હીમાં પણ બહુ ઓછા, કારણ કે દિલ્હી પોતે ૧૯૧૨માં તો ઉભું થયું, નવું દિલ્હી સ્થપાયું. અંગ્રેજો આવ્યાં પછી નવું દિલ્હી બંધાયું.

તે વખતે articleship એટલે કેટલી અઘરી વસ્તુ હશે એ હું તમને અંદાજ આપું. મારો અને વેગડ સાહેબનો પગાર હતો ૮૦ રૂપિયા અને મોંઘવારી ૪૫ રૂપિયા હતી. એટલે સવાસો રૂપિયા પગાર હતો. વર્ષે ૩ રૂપિયા પગાર વધારો મળે. એ ૮૦ રૂપિયા પગારમાં જ્યારે હું નોકરી કરતો સરકારી અને તે પણ સેલ્સ ટેક્સનાં ઈન્સ્પેક્ટરની. તે વખતે મારે articleshipમાં દાખલ થવા માટે ૧૫૦૦ રૂપિયાની ડીપોઝીટ દેવાની. જો તમે બરાબર હો તો ત્રણ વર્ષે કે ચાર વર્ષે articleship પૂરી થાય પછી ડીપોઝીટ પાછી મળે. મારી articleship firm હતી, નાનુભાઈ & કંપની. એના પાર્ટનર શ્રી દેવચંદ પરમાર અને શાંતનું દેસાઈ. એમાં શ્રી દેવચંદ પરમાર સાહેબ મારા સાહેબ. શાંતનું દેસાઈ હું

CA થયો એ પછીનાં વર્ષમાં, એટલે કે ૧૯૬૨માં instituteના president થયા. એટલે હું instituteના president પાસે ભણ્યો છું. તે વખતે કેટલા ઓછા CA હશે કે મુંબઈથી અમારે audit માટે બહાર જવાનું. હું મુંબઈથી ભરૈલી, નૈનીતાલ, પૂના, અંજાર અને ધારવાડ, ત્યાં સુધી audit માટે જતો. મુંબઈમાં તે વખતે પણ અમારે ૧૦:૩૦ વાગ્યે ઓફિસ પોંચી જવાનું અને ૬:૩૦ સુધી નીકળવાનું નહીં. રોજ શું કામ કરો છો એનું લીસ્ટ રાખવાનું, પૈસો એક પગાર મળે નહીં, ને જ્યાં મોકલે ત્યાં જવાનું.

૧૯૫૬માં આખા ઈન્ડિયામાં માંડ ચારેક હજાર CA હશે. મેં CAની પરીક્ષા નવેમ્બર, ૧૯૬૦માં પાસ કરી. પે'લી ટ્રાયલે જ પાસ થયો. જાન્યુઆરી, ૧૯૬૧માં મારી articleship પૂરી થઈ અને મેં membership માટે મેં અરજી કરી દિલ્હી. એનો જવાબ મને માર્ચમાં મળ્યો. એટલે હું CA થયો જાન્યુઆરી, ૧૯૬૧માં અને મારી શરૂઆત થઈ ૧૦મી માર્ચ, ૧૯૬૧. એટલે આજે મને instituteના member તરીકે સાઠ (૬૦) વર્ષથી ઉપર થયાં છે.

મેં ભૂજમાં પ્રેક્ટિસ શું કામ ચાલુ કરી એ તમને કહું. મારા ગુરુ હતાં એક Mr. વછરાજ. બહુ સિનીયર. જામનગરના મહારાજા દિગ્વિજયસિંહજીનાં બધાં audit એમની પાસે હતાં. એમણે કહ્યું કે, તારે શું કરવું છે? અહીં તને નોકરી તો આરામથી મળી જશે. મને તો CA થયાં પે'લાં જ નોકરીની ઓફરો આવેલી હતી. પણ જો તું નરકમાં જઈશ તો રાજ કરીશ. અને સ્વર્ગમાં જઈશ તો નોકરી કરીશ. તું નક્કી કર કે તારે શું કરવું છે? મેં કહ્યું હું રાજ કરવાં માટે નરકમાં જાઉં છું. બીજા મારા ગુરુ હતાં એચ. એલ. નાં પ્રિન્સીપાલ એસ. વી. દેસાઈ સર. હું મારાં વ્યક્તિત્વમાં સમયસરતાનો, શિષ્ટતા અને સાતત્યનો દાખલો આપું તો એ આ સાહેબનો. હું તમને હોસ્ટેલની તમને એક વાત કરું. અમારા વખતે હોસ્ટેલ હતી એચ. એલ. માં હોસ્ટેલ એક બાજુમાં અને એક બાજુ કૉલેજ હતી. વચ્ચે ગ્રાઉન્ડ હતું. રાત્રે ૯ વાગ્યે અમારી હોસ્ટેલમાં roll – call લેવાય. અમારી હાજરી અમારા rector લે. ત્યારપછી અમારે હોસ્ટેલની બહાર નીકળવાની મનાઈ. અમારી ઉપર એસ. વી. સાહેબનો બંગલો. સાહેબ ની નજર અમારાં પર હોય કે છોકરાઓ શું કરે છે. એક વખતે પોલીસ આવી. અમુક

વિદ્યાર્થીઓ ઉપર ગુનાનો આરોપ છે. એટલે એ છોકરા ને પકડવા આવ્યાં. ત્યારે એમણે એ છોકરાની હોસ્ટેલની હાજરીમાં present ચેક કર્યો અને એ ત્યાંથી નીકળી ગયા. કારણ કે જો અહિયાં present છે અને આ કોલેજ દેસાઈ સાહેબ ની છે એટલે એ અહિયાં હોસ્ટેલમાં જ હશે.

ત્યારે CA એટલે શું? કોઈને ખબર જ નહોતી. આપણામાં કે'વાય કે કાન ઉપર પેન્સિલ રાખતો હોય એ દરજ્જા કે'વાય. જે નામું લખતો હોય અને ચશ્માં પે'રે એને કે'વાય CA. CA એટલે ચશ્માંવાળા મહેતાજી. સામાન્ય રીતે કોઈ પણ વસ્તુની શરૂઆત કરતી વખતે જો તમને background ન હોય તો ૧૦થી ૧૫ વર્ષ તમને પણ ઉપર ઉભા રે'તાં થાય. તે વખતે જરૂરિયાત ઓછી હતી એટલે મેં પ્રેક્ટિસ શરૂ કરી, ત્યારે મેં અંજારમાં ઓફીસ શરૂ કરી ને ભૂજમાં નહીં. કારણ કે ૧૯૫૦માં ગાંધીધામ બન્યું અને પછી કંડલા બન્યું. કંડલા પે'લાં હતું એનાં કરતાં મહાબંદર પાછળથી બન્યું. કરાંચી ગયું એટલે કરાંચી ને બદલે હિન્દુસ્તાનને વાપરવા માટે કંડલા મહાબંદર બન્યું. એટલે મને થયું કે અહિયાં કદાચ ધંધો મળશે એટલે મેં અંજાર ઓફીસ શરૂ કરી. પણ પૂરું development એ બાજુ થયું નહીં અને કામ મુખ્યત્વે કરવેરાનું અને ઓફીસ ભૂજમાં જ હતી એટલે ત્યાર પછી હું ભૂજમાં આવ્યો. ૧૯૬૧માં જ મેં ભૂજમાં શરૂઆત કરી દીધી.

તે વખતે એવી એક જ વસ્તુ હતી કે જ્યાં CAની જરૂર પડે અને એ હતી Certificateની. નસીબનું પાંદડું ખૂલવાનું હશે કે તે વખતે મને બહુ મોટી વ્યક્તિ તરફથી એ certificateનું કામ મળ્યું. હું નિરાશ થઈને ભૂજ છોડવાની તૈયારીમાં જ હતો. હું બસમાં બેઠો'તો ત્યારે મને કે'વામાં આવ્યું કે તમને યાદ કરે છે. તે વખતે અત્યારે ભૂજમાં નાની શાક માર્કેટ છે ત્યાં બસ સ્ટેશન હતું. ત્યાં બે બસ ઉભી રે'તી. KSRTC (Kutch State Road Transport Corporation) તે વખતે ગુજરાત નો'તું એટલે કચ્છ રાજ્ય હતું. હું એ બસમાં બેઠો'તો ત્યાંથી ઉતરી ગયો. અને મેં પહેલો રિપોર્ટ આપ્યો. એ રિપોર્ટ એટલો અઘરો હતો કે એવો રિપોર્ટ મને આ સાઈઠ વર્ષમાં કરવામાં હાથમાં આવ્યો નથી. એવો ભયંકર રિપોર્ટ મારાં ભાગે આવીને ઉભો રહ્યો. જે રિપોર્ટ સીધો solicitorને મૂકવાનો હતો અને એ

solicitor એ રિપોર્ટ માંથી high courtમાં case દાખલ કરવાના હતા. એ રિપોર્ટથી મારી જિંદગીની શરૂઆત થઈ. એ દરમિયાન ૧૯૬૨માં મોરારજીભાઈ એ Gold Control Act અમલમાં મૂક્યો. Gold Control Act એટલો ખરાબ હતો કે જેને કારણે અનેક સોનીઓએ આપઘાત કર્યા. કારણ કે એમાં કાયદો કરવામાં આવ્યો કે દાગીના સિવાયનું બધું સોનું સરકારમાં રિપોર્ટ કરવાનું. એમાં register કરાવવાનું, અને ૧૪ ફેરેટથી વધારે દાગીના બનાવવાની મનાઈ હતી. સોનું હોલ્ડ કરવાની મનાઈ આવી ગઈ. એ Gold Control Act આવ્યો ત્યારે custom અને central exciseની ઓફીસ હતી. એમને એ કાયદો સમજાયો નહીં. એટલે એમણે મને વિનંતી કરી કે આ અટપટો કાયદો બીજા કોઈ સમજી નહીં શકે. તો તમે અમને નોટ્સ share કરી આપો. એટલે Gold Control Actની નોટ્સ મેં તૈયાર કરી. અને પછી એમાં દાગીનાની વિગત દર્શાવતાં પત્રક ભરવાનાં આવે એ કામમાં મારે મદદ કરવાનું આવ્યું અને એમાં મોટા માણસોના કામ આવ્યાં, કે જેમાં મને ઘણું જાણવાનું મળ્યું. મારી custom અને central excise ના મોટા ઓફિસરો સાથેની ઘણી ઓળખાણો થઈ. એ કામને કારણે જે સ્થિરતા પામતાં ૧૦ વર્ષ લાગે તેને બદલે મને પે'લાં વર્ષે જ પ્રવૃત્તિ મળી ગઈ. એ પગથિયામાં મેં શરૂઆત કરી ત્યારે એક જગ્યાએ મને retention fee તરીકે સવા સો રૂપિયા એ એક ક્લાયન્ટે મને રોક્યો. એ વખતે જ્યારે કોઈ પણ વસ્તુની અત્યારની કિંમત નક્કી કરવી હોય તો એ આપણે કેવી રીતે નક્કી કરી શકીએ? તે વખતે સોનું ૧૦૦ રૂપિયામાં ખરીદી શકાતું અને આજે એ જ સોનું ૫૦,૦૦૦ રૂપિયામાં આવે છે. સોનાનાં ભાવ પરથી આપણે તે વખતના અને અત્યારનાં જીવનધોરણનો અંદાજ આપણે કરી શકીએ. તે વખતે Gold Control Actમાં જે સોનું સરકારે ૬૦ રૂપિયે ૧૦ ગ્રામ પ્રમાણે લીધું, અને બજારનો ભાવ તે વખતે ૮૦ થી ૧૦૦ રૂપિયા વચ્ચેનો હતો. અને તે વખતે મને એકસાથે ૮૦૦૦ રૂપિયાની ફી મળી. તે special કામ તરીકે અને એ મારી જિંદગીમાં પે'લું પગથિયું થઈ ગયું. એટલે મને ઉભા રે'વા માટેનું ફળ મળ્યું.

એ દરમિયાન માંડવીમાં કોલેજ શરૂ થઈ. અહીંના ટ્રસ્ટીએ મને બોલાવ્યો. મને કહે કોલેજ શરૂ થઈ છે. અને એમાં એક પ્રોફેસર તો જોઈશે જ. તે વખતે યુનિવર્સિટી માત્ર ત્રણ હતી. આખા ગુજરાતમાં. એક હતી આણંદ પૂરતી. બીજી હતી વડોદરાની વડોદરા પૂરતી. બાકી સુરતથી કરીને અહીં સુધી એક

જ યુનિવર્સિટી હતી એ હતી ગુજરાત યુનિવર્સિટી. અને ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં ભૂજમાં એક જ કોલેજ હતી, અને એ હતી લાલન કોલેજ. કોમર્સ કોલેજ ન'તી અને લો કોલેજ પણ ન'તી. અને બીજી શરૂ થઈ માંડવીમાં. હું ત્યાં પ્રોફેસર તરીકે જોડાયો. ત્યાં પ્રિન્સીપાલ હતા જ્યોતીન્દ્ર દવે. જ્યોતીન્દ્ર દવે એટલે રણજીતરામ સુવર્ણચંદ્રક મેળવેલા. એટલે એમની સાથે મેં કોલેજ શરૂ કરી ૧૯૬૫માં. જ્યારે ૧૯૬૫માં ઉદ્ઘાટન સમારોહમાં બધા સરકારી અમલદારો હાજર થયા. કારણ કે મોટી વસ્તુ હતી. માંડવીમાં લોહાણા બોર્ડિંગમાં કોલેજ શરૂ થઈ. કારણ કે મકાન હતું નહીં. ફન્કશન થયું. ચાલું થયું. એટલે દવે સાહેબે કહ્યું કે "મને જાણીને બહુ આનંદ થાય છે કે આજે સરકારી રજા છે." કહે, "ના સાહેબ નથી." તો કહે, "બધા સાહેબો અહિયાં બેઠા છે. તો મને થયું કે રજા છે." સમયનાં એ બહુ યુસ્ત હતા એટલે એમણે આ કહ્યું કે, "તમારો સમય આની પાછળ ના બગાડો." બીજી વાત એમણે કહી કે "મારી આ કોલેજ શરૂ કરવી'તી વિદ્યાપીઠ તરીકે. એટલે કે વિદ્યા તરફની પીઠ નહીં પણ વિદ્યાની પીઠ બનાવવી છે." કોલેજમાં મને જે અનુભવો થયાં એનું વર્ણન હું કરી શકું એમ નથી. કારણ કે ત્યાં મને દવે સાહેબ તો ખરાં જ પણ જેને ૧૦ + ૨ બનાવ્યું એ ભાનોટ સાહેબને પણ હું મળ્યો. પછી યશવંત શુક્લ ત્યાં આવ્યા એમની સાથે મારી મુલાકાત થઈ. પછી ઉમાશંકર જોશી ત્યાં આવ્યા એમની સાથે મારી મુલાકાત થઈ, મારી બેઠકો થઈ. મારી એમની સાથે ઓળખાણ બહુ સારી થઈ. જેમ આપણા president અહિયાં આપણી branchમાં આવ્યા'તા એ મોટી વાત છે, એમ ઉમાશંકર જોશી આવે એ એટલી મોટી વાત હતી એમના ક્ષેત્રમાં. આ ક્ષેત્ર સાથે એમને સરખાવવાનો મારો કાંઈ ઈરાદો નથી. હું એમને અહિયાં ભૂજમાં પણ લઈ આવ્યો'તો. પછી બકુલ ત્રિપાઠી, હાસ્ય લેખક નંબર એક અને એમની સાથે મારી ઓળખાણ થઈ'તી ૧૯૫૨ થી ૧૯૫૬ની વચ્ચે. ભૂજમાં બકુલ ત્રિપાઠી સાહેબ જ્યારે આવે ત્યારે મને જરૂર મળે. એ પણ આ કોલેજને કારણે થયું.

૧૯૬૫માં મેં કોલેજ શરૂ કરી ત્યારે હું accounts અને audit લેતો. ટોટલ છ જ પ્રોફેસર હતા કોલેજમાં, એટલે કોમર્સમાં જે વિષય કોઈ લઈ ન શકે એ મારે લેવાનો. એટલે secretarial practice હું લેતો. પછી કોર્સિંગ હું લેતો અને commercial correspondence પણ હું જ લેતો. સવારનાં ૫ વાગ્યે હું જતો સ્કૂટરથી. તે વખતે માંડવી એટલે અતિશય નાનો – સાંકડો રસ્તો. લગભગ અઢી કલાક લાગે માંડવી પોંચતા. પછી હું ગાડીથી જતો. ૧૯૬૮માં ગુજરાત

યુનિવર્સિટીએ મને પરીક્ષાનો ચાર્જ સોંપી દીધો. એટલે મેં પેપરો છપાવ્યાં, પરીક્ષા હોલ્ડ કરી. અને સાથે મને **examiner** તરીકે નીમ્યો. એટલે ઉતર ગુજરાતની કોલેજનાં પેપર તપાસવા માટે આવતાં મારી પાસે. એટલે હું હમીરસરની પાળ પર ગાડીમાં બેસીને પેપર તપાસતો! પછી હું ભૂજ કોમર્સ કોલેજમાં પ્રોફેસર તરીકે જોડાયો. તે વખતે સહેલાઈથી કમાણી મળતી ન'તી. દેસાઈ સાહેબે નોકરી કરી છે, રામજી ભાઈએ નોકરી કરી છે કોલેજમાં, મેં પણ કરી છે અને વેગડ સાહેબે પ્રોફેસર તરીકે લો કોલેજમાં નોકરી કરી છે. અમે બધાએ નોકરી કરી છે. ખાલી પ્રેક્ટિસ પરથી અમારું ઘર ચાલ્યું નથી.

ઈન્કમ ટેક્ષની લિમીટની તમને વાત કરું તો ૩,૦૦૦ની લિમીટ હતી ત્યાંથી અત્યારે ૩,૦૦,૦૦૦ની લિમીટ મેં જોઈ છે.

તે વખતે સરકારે નક્કી કર્યું કે આપણે કરવેરા વધારવાં છે તો શું કરવું? એટલે એમણે પ્રોફેસર ડૉ. કાલડોરને બોલાવ્યાં. એમણે રિપોર્ટ કર્યો અને સલાહ આપી સરકારને કે તમે એમ કરો આવક ઉપર તો ટેક્ષ લ્યો જ છો. (૧૯૨૨ નો કાયદો હતો) તમે મિલકત ઉપર ટેક્ષ લ્યો. અથવા તો એમ કરો તમે બક્ષીસ (ગીફ્ટ) ઉપર ટેક્ષ લ્યો. અથવા તો એમ કરો તમે ખર્ચ ઉપર ટેક્ષ લ્યો. અને બીજું શું કરો કે તમે મૃત્યું વેરો લઈ લ્યો. આપણી સરકારે ૧૯૫૬માં કાલડોરના રિપોર્ટનો અમલ કર્યો અને કાયદા બનાવ્યા. **Wealth Tax Act, 1956; Gift Tax Act; Expenditure Tax Act** અને **Estate Duty Act** તો હતો જ. એટલે કે જો તમે કમાઓ તો ટેક્ષ ભરો, બચાવો તો **wealth tax** ભરો. બક્ષીસ આપો તો **Gift tax** ભરો. અને જે ખર્ચો તેની પર **expenditure tax** ભરો અને જો તમે ગુજરી જાઓ તો **Estate Duty** ભરો. ટેક્ષના દર શું હતાં તમને અંદાજ આપું. કોઈ માની નહીં શકે. **Expenditure Tax Act**માં એવું હતું કે જો વાર્ષિક ૩૬,૦૦૦ રૂપિયાની તમારી આવક થઈ જાય તો તમારે ખર્ચ વેરો દેવાનો. ૧૦,૦૦૦ રૂપિયા પર ૧૦%, ૨૦,૦૦૦ રૂપિયા પર ૨૦% અને ૫૦,૦૦૦ રૂપિયા પર ૮૦% અને ૫૦,૦૦૦ રૂપિયાથી ઉપર ખર્ચ થાય તો ૧૦૦% ખર્ચ વેરો ભરવાનો.

વર્ષ ૧૯૭૨ – ૭૩ આપણા ઈન્કમ ટેક્સ મારે સૌથી ખરાબમાં ખરાબ વર્ષ હતું. ત્યારે ૨,૦૦,૦૦૦ રૂપિયા કે એટલાની આજુબાજુની લિમીટ ઉપર ૯૭.૭૫% ઈન્કમ ટેક્સ હતો. ૮% વેલ્થ ટેક્સ હતો. એટલે તમે ગણતરી કરો તો જો તમને એક મિલકતમાંથી ૧૦% રીટર્ન આવે છે, તો ૧૦% ના ૯૭.૭૫% ઈન્કમ ટેક્સ આપો અને ૧૦૦ રૂપિયાની મિલકત છે તો ૮ રૂપિયા વેલ્થ ટેક્સ આપો. અને એ દરમિયાન તે તમે કંઈ ખર્ચ કરો એના પર ખર્ચ વેરો ભરો. અને જો કંઈ બચી જાય તો વારસા વેરો ભરો. વારસા વેરાનો દર હતો ૨૦ લાખની મિલકત પર ૮૫% એટલે કોઈ વ્યક્તિ ગુજરી જાય તો એની માલ, મિલકત, સોનું, ઘરેણાનાં ૮૫% રોકડમાં ભરવાના તો તમને મિલકત પાછી મળે નહીંતર સરકારમાં જમા કરવાના. પરિણામે તે વખતે કરવેરાનું કામ વધારે હતું. એટલે જો તમે તમારી બુદ્ધિ વાપરી શકો અને નવા રસ્તા શોધી કાઢો તો તમારી કિંમત થતી. એટલે ઓડિટરનું કામ મુખ્યત્વે ઓડીટ ન હતું, પણ કરવેરાના કાયદાને કારણે નામાંની યોગ્ય ગોઠવણથી તમે જો કરવેરામાં લાભ અપાવી શકો તો તમારી કિંમત વધુ હતી. તે વખતે CAની ટેક્સેસન કન્સલ્ટન્ટ તરીકે વેલ્યુ વધારે એટલે હતી કે એ કાયદો અને હિસાબ (નાણા) બંનેને ગોઠવી શકતા. એટલે મેં એની અંદર એક નવો પ્લાન મારા અસીલ માટે આપ્યો અને જેમાં મેં ઈન્કમ ટેક્સ, વેલ્થ ટેક્સ, ગીફ્ટ ટેક્સ, expenditure ટેક્સ, ગીફ્ટ ટેક્સ બધાનો ખ્યાલ રાખીને પ્લાન બનાવ્યો કે તમે તમારી પત્ની ને મિલકત આપો તો પણ તમે ઈન્કમ ટેક્સની ક્લમ ૬૪માં આવી જતાં'તા પણ વિમાની અંદર એક MWP પોલિસી હતી. આપણા દેશમાં એક કાયદો છે **Married Women's Property Act** કે'વાય. જે સ્ત્રી ધનનો કાયદો છે. એ સ્ત્રી ધનનો કાયદો સ્ત્રીને સ્વતંત્રતા આપે છે . એ કાયદાની સામાન્ય રીતે કોઈને ખબર હોતી નથી. જો ૮૫% વારસાવેરો બચાવવો હોય અને મૃત્યું થયાં પછી પત્ની માટે કંઈ રાખવું હોય છતાં તમારે ઈન્કમ ટેક્સથી અને ગીફ્ટ ટેક્સમાંથી બચવું હોય તો કેવી રીતે વિમાનો ઉપયોગ કરી શકાય એનું મેં જોખમ ખેડ્યું. અને મને એ ક્ષેત્રમાં પણ તક મળી.

૧૯૭૧માં મને એક તક મળી. બહુ મોટી વ્યક્તિનાં પ્રતિનિધિ તરીકે નિર્લોનમાં director તરીકે દાખલ થયો. નિર્લોનમાં મારી સાથે હતા મોટા માણસો, જે હતા એમ કે'વામાં પણ બીક લાગે કે લોકો કે'શે કે ખોટું બોલે છે. એક હતા, જયકૃષ્ણ હરિવલ્લભદાસ એટલે એ અંબિકા મિલના માલિક હતા.

બીજા હતા મહારાજ સિધિયા ,ગ્વાલિયરના મહારાજા. એને કારણે મને ઘણું જાણવા પણ મળ્યું. અને એ ઈન્દિરા ગાંધીના વિરોધી હતા એટલે અમને સહન કરવાનું પણ આવ્યું. સહન કરવાનું એમ થયું કે તે વખતે ૧૯૭૬માં emergency જાહેર થઈ. ત્યારે અમુક ઉદ્યોગોના directors પર જવાબદારી આપવામાં આવી. ફરજિયાત તમારે આટલું તો કરવું જ પડશે. ગેરકાયદેસર કાર્યો આટલાં કરવાં જ પડશે ઈન્દિરા ગાંધીના હુકમથી. આટલું ફંડ જમાં કરવું જ પડશે એ જે કંપનીમાં ટ્રાન્સફર કરવાનું કે ત્યાં આડકતરી રીતે કરવાનાં. સીધી રીતે કરાય નહીં. વસ્તુ અમારી પર આવીને ઉભી રહી કે madamનો હુકમ છે, લેખિત હુકમ કંઈ ન આવતા. emergency એવી વસ્તુ હતી કે જો તમે ના કહો, તો સીધા જેલમાં જાઓ. તે વખતે PASA હતો. Prevention of Anti-Social activity Act. ત્યારે અમને એક વસ્તુ કે'વામાં આવી કે આ તમારે કરવાનું છે, મૌખિક હુકમ. ત્યારે મેં chairmanને કહ્યું કે આપણે legal opinion લઈએ અને પછી આ કામ કરીએ. અમે legal opinion લીધો અને પછી પૈસા કંપનીના ખર્ચમાં ઉધાર્યાં. અને પછી સરકાર બદલી ગઈ. મોરારજીભાઈ દેસાઈની સરકાર આવી. મોરારજીભાઈની સરકારે ઈન્દિરા ગાંધીએ જે કાંઈ આવાં કામ કર્યાંતાં એના માટે 'શાહ કમિશન'ની નિમાણૂક કરી. એ શાહ કમિશનની દેખીતી રીતે અમને પણ નોટીસ આવી. પણ અમે કહ્યું કે અમારી પાસે legal opinion છે અને એ legal opinion અમે એ જ શાહ પાસેથી લીધો હતો. એટલે એમાં અમે બચી ગયેલા. નિર્લોન એટલે એવી કંપની કે જે અત્યારે તમને જેમાં રસ પડે એ ગાવસ્કર, ધાવરી, સંદીપ પાટીલ એ બધા એનામાં નોકરી કરે. અને એને કારણે રણજી ટ્રોફી ભૂજમાં રમાઈ તેમાં ગાવસ્કર રમવાં આવ્યાં. અને directorને ના પડી ના શકે એટલે ગાવસ્કર , ધાવરી, સંદીપ પાટીલ એ બધા અહીં રમવા આવ્યાંતા.

ક્રિકેટને કારણે અથવા રણજી ટ્રોફીમાં જે રમવા આવે તે બધા રાજરામના મહેમાન થતા. અને ડૉ. રાજરામ સાથે પણ મારો બહુ નિકટનો સંબંધ હતો.એને કારણે મને રાજરામ સાથે દેશના ટોપના ક્રિકેટરો સાથે મળવાની તક મળી. દુલિપ ટ્રોફી જ્યારે રાજકોટમાં પે'લી વાર રમાઈ ત્યારે મનિંદરસિંઘ અને શિવરામક્રિષ્ણન પે'લી વાર રમ્યા.એમાં મુખ્ય મહેમાન તરીકે કપિલદેવ, રવિ શાસ્ત્રી આવવાના હતા. એની સાથે સાથે રાજરામને પણ બોલાવવામાં આવ્યાંતા. અને રાજરામ સાથે આંગળી

ઝાલીને (પકડીને) મને પણ ત્યાં જવાની તક મળી'તી એને કારણે હું બધાને મળી શક્યો. એટલે અમુક માણસોની ઓળખાણ કામ આવે.

અહીં ભૂજમાં, ઈન્કમ ટેક્ષના સ્ટાફ અને ટેક્ષ કન્સલ્ટન્ટ બધા કુટુંબ સહીત દર વર્ષે ૨૬મી જાન્યુઆરીએ રમત-ગમતનું, ભોજનનો કાર્યક્રમ યોજે. અમે આખો દિવસ બધા સાથે રહીએ. નાચ – ગાન કરીએ, ગીતો ગાઈએ, રમત રમીએ. એક રમત હતી ત્રિપગી દોડની અને એમાં ચેમ્પિયન હતાં હું અને વેગડ. ત્યારપછી ઈન્કમટેક્ષ સ્ટાફ અને વકીલો બધા મળીને town hallમાં function કરીએ. હું president હતો ત્યારે એક વખત અમે ક્વાલી રાખી'તી. ક્વાલીના શબ્દો હતાં, 'હમ્મે તો લુંટ લિયા ઈન્કમ ટેક્ષ વાલોનેં, વેલ્થ ટેક્ષ વાલોનેં, ગીફ્ટ ટેક્ષ વાલોનેં' એના મુખ્ય ગાયક હતા મેઘનાની. ત્યારે ઈન્કમ ટેક્ષ સ્ટાફ અને વકીલો વચ્ચેનો મેળ સારો હતો. અને કદી ઈન્કમ ટેક્ષ સ્ટાફ અને વકીલો વચ્ચે એકાદ પ્રસંગ બાદ કર્યા સિવાય તકલીફ નથી થઈ. એક વખત એવું થયું કે, હું president હતો ત્યારે કે, ભૂજના અગત્યના બધા કેસો જામનગર ટ્રાન્સફર થઈ ગયા. એટલે ભૂજ અને ગાંધીધામનાં વેપારીઓએ નક્કી કર્યું કે આમ તો નહીં ચાલે. તે વખતે જામનગર જવું અતિશય અઘરું હતું. એટલે અમે કમિશ્નર સાહેબનો ટાઈમ માંગ્યો, અને ટીમને લઈને અમે ગયા. એણે અમને પોતાની સાથે બેસાડયા. શા માટે એને બધું કરવું પડ્યું એ સમજાવ્યું. પછી વચન આપ્યું કે તમે બધા અહીં સુધી આવ્યાં છો તો તમારા કેસો અહીં ટ્રાન્સફર નહીં કરું. પણ એમણે મહાનતા એ દેખાડી કે તે દિવસે રાજકોટમાં હડતાળ હતી એટલે સાહેબે કહ્યું તમારા બધાના જમવાની વ્યવસ્થા ઈન્કમ ટેક્ષ વતી હું ઓફિસમાં કરાવું છું. પણ વેપારીઓએ કહ્યું કે અમે માંડ નીકળ્યાં છીએ એટલે અમે નવાગામ બાજુ નાસ્તો કરવાં જશું. અમારે જમવું નથી. પણ અમને એટલો ડિપાર્ટમેન્ટ સાથે સારો સંબંધ હતો કે એમણે જમવાનો અમને આગ્રહ કર્યો.

તે વખતનાં ઈન્કમ ટેક્ષની તમને વાત કરું તો, મેં જ્યારે પ્રેક્ટિસ શરૂ કરી ત્યારે ઈન્કમ ટેક્ષ ઓફિસ હતી એક હતી આપણી ભૂજમાં, કમિશ્નરની ઓફિસ હતી અમદાવાદ, શરૂઆતમાં બોમ્બે. મેં જ્યારે

શરૂઆત કરી ત્યારે કમિશનરની ઓફિસ હતી મુંબઈ. અપીલ રાજકોટમાં ચાલતી. અને તે વખતે અપીલ કમિશનરને CIT ન કે'વાતા, AAC (Appeallate Assistant commissioner) કે'વાતા. કમિશનર હતા બોમ્બેમાં, tribunal હતી બોમ્બેમાં અને ત્યાં એ tribunal અને ઓફિસોના કારણે મને તક મળી બહુ મોટા વકીલોની સાથે નજીકનાં સંપર્કમાં આવવાની, એ હતા પાલખીવાલા. નાની પાલખીવાલા એ એવી વ્યક્તિ હતા કે જે હિન્દુસ્તાનનો કેસ યુનાઈટેડ નેશન્સમાં લડાયો ત્યારે ભારત સરકારનાં વકીલ હતા. નાની પાલખીવાલા સાથે મારો બહુ સારો સંબંધ. હું એમના ઘરે પણ ગયો છું. બીજા અમદાવાદની અંદર K. C. Patel, જે બહુ મોટા વકીલ. અને ત્રીજા હતા નાદિરશા મુલ્લા. એ હિન્દુ લોમાં એક્ષપર્ટ કે'વાતા.

૧૯૬૬ – ૬૭માં ઓલ ઈન્ડિયા રેડીઓ ભૂજમાં સ્થપાયો. ત્યારે અહીં ફિલ્ડ ડાયરેક્ટરો આવ્યા, અને એમણે મને ૧૯૬૮માં બોલાવ્યો અને કહે, તમે તમારા વિષયોમાં, કે તમારાં ગમતા વિષયોમાં, કે જેમાં તમે કંઈ બોલી શકો. ત્યારે હજુ ક્ષેત્ર નાનું હતું. મને ૧૯૬૮થી ઓલ ઈન્ડિયા રેડીઓમાં જોડાવાની તક મળી. પછી વિષય કંઈ આવે કે આપણી સરકાર કંઈ અડપલાં કરે, કે કંઈ છૂપી આવકને જાહેર કરવાની યોજના જાહેર કરે, ત્યારે હું બોલતો. મને પરચીસ રૂપિયા ફી આપે. અને અત્યારે મને ૨,૦૦૦ રૂપિયા આપે છે. આજે ૫૦ વર્ષથી હું ઈન્કમેટેક્સની અને એને કનેક્ટેડ બાબતો પર ઓલ ઈન્ડિયા રેડીઓ પર હું બોલું છું. દર વખતે બજેટમાં પણ હું બોલું છું. નરેન્દ્ર મોદીનાં, મનમોહનસિંહનાં, ઈન્દિરા ગાંધીના બધાં બજેટમાં હું બોલ્યો છું. ૧૯૮૧માં જ્યારે મનમોહનસિંહએ અર્થતંત્રની દિશા બદલાવી નાંખી, એ ટોક પણ મેં આપી છે. એટલે ઓલ ઈન્ડિયા રેડીઓએ ફ્રેસબુક પર મારા પચાસ વર્ષના, અને અત્યારના ફોટા મુક્યા છે.

અત્યારનાં સમયમાં તમે મારા વખતનો વિચાર નહીં કરી શકો. અત્યારે તમે ટીવી ને મોબાઈલ ઓન કરો છો ને તમે બધી જાણકારી મળી જાય છે. પણ તે વખતે રેડીઓ પર ભાષણ આવતું. રેડીઓ બધા પાસે ન'તા. ત્યારે છાપાંવાળા પણ ટેલી પ્રિન્ટર રાખતા. ટેલી પ્રિન્ટર એવું ટાઈપ રાઈટીંગ મશીન છે

જેમાં કોઈ પ્રતિનિધિ ટાઈપ કરે અને અહિયાં પણ સામે પોતે ટાઈપ થઈ જાય **automatically**, અને પાનાં ઉથલતાં આવે. પાંચ વાગ્યે બજેટ રજૂ થાય અત્યારની માફક ૧૧ વાગ્યે નહીં. સાત વાગ્યે પુરૂ થાય. મારે માત્ર જે બોલ્યા હોય એનામાંથી તારવવાનું. અને મારે સામાન્ય રીતે એના પર પા ક્લાક એટલે કે સાતથી આઠ પાનાનું લખાણ મારે લાઈવ ૮:૧૫ અથવા તો ૯:૧૫ એ તે જ દિવસે બોલવાનું. એ ભાષણમાં મારે ધ્યાન રાખવાનું કે સંખ્યાત્મક માહિતી નાં આવવી જોઈએ. જેથી કરીને સાંભળનારની લીંક નાં તૂટે. કચ્છમિત્ર અને ઓલ ઈન્ડિયા રેડીઓ એ મને ખાસ સગવડ આપેલી હતી. પોતાનું ટેલી પ્રિન્ટર મને આપી દેતા. કચ્છમિત્રમાં પણ મારે લખવાનું હોય એટલે એ પણ મને સુવિધા આપી દેતા. લખાણ તૈયાર કરવામાં ૫૦ વર્ષમાં મેં એક જ વસ્તુનું ધ્યાન રાખ્યું છે, કે એક પણ મિસ-સ્ટેટમેન્ટ હોવું નાં જોઈએ. સરકારની નીતિની ટીકા નાગરી ભાષામાં કરવાની હોય દાખલા તરીકે, ‘ જ દીકરા મોટો થા, પરણાવશું’ એમ કે’વાય. પણ સીધી ટીકા ન કરાય એ મારે ધ્યાન રાખવું પડે.

તમારું ઓડિટ અમારાં ઓડિટ કરતાં અલગ છે. અમારું ઓડિટ શું હતું એ હું તમને કહું. મારાં **articleship**નો અનુભવ, અમારાં પ્રિન્સીપાલ કે’તા કે ગ્રીન બોલપેન તો જોઈએ જ. ગ્રીન પેનથી લીટી કર્યાં સિવાય અમને **maja** જ ના આવે. નંબર બે, ખાલી લીટી નહીં પણ પોસ્ટીંગ જોવું પડે, જે હવે તમે જોતા નથી. કાસ્ટિંગ કરવું પડે, એટલે સરવાળા અમારે બધા જાતે ચેક કરવાં પડે. જે તમે નથી કરતા. જ્યારે કોઈ પત્રકની કોપી કરવાની હોય તો અમારે કમ્પેરીંગ કરવું પડે. અત્યારે તમને **trial balance** આસાનીથી ડાયરેક્ટ મળી જાય છે, જે અમારે બનાવવી પડતી, અને પાછા ટોટલ ચેક કરવાના. ન મળે તો સુધારા કરવા પડતા. અમારું ઓડિટ અધરું અને **time consuming** હતું. અમે ખાતાવાહીઓનું ઓડિટ કરતા. **ledger**નું ઓડિટ અમે અલગથી કરતા, જે અત્યારે બહુ ઓછાં લોકો જાણે છે. અમે મોટા ભાગની માહિતી **ledger**નાં ખાતામાંથી જ લેતા. મારો અનુભવ હું તમને કહું કે, હું બેન્કનું ઓડિટ કરતો ત્યારે **CC** એકાઉન્ટમાં મને કોન્ટ્રા (**contra**) એન્ટ્રી દેખાણી, કોન્ટ્રા (**contra**) એન્ટ્રી એકાઉન્ટ આવે પણ એટલી બધી તો નાં જ આવે. પછી બીજા એક ખાતામાં પણ કોન્ટ્રા (**contra**) એન્ટ્રી આવ્યાં કરતી’તી ભૂલ - સુધારણાની. જ્યારે બે ખાતાં મંગાવ્યાં, ત્યારે ખબર

પડી કે બે CC એકાઉન્ટ હતા. એક CCમાં લિમીટ ન હોય તો બીજા CCમાંથી વપરાઈ જાય અને જેવી બેલેન્સ થાય એવી ટ્રાન્સફરની એન્ટ્રી આવી જાય. જેથી વ્યાજ પણ બચે અને cheque પણ dishonoured ન થાય. એ ledgerનું ઓડિટ તમે કરો તો જ તમને ખબર પડે કે CC એકાઉન્ટમાં અમુક પ્રકારની એન્ટ્રી આવી જોઈએ જ નહીં. ત્યારે એ રીતનાં ઓડિટ હતાં. અત્યારનું ઓડિટ અલગ પ્રકારનું છે. અત્યારનાં ઓડિટમાં જે તમે વિગતો કાઢો છો એની અંદર કોઈ frauds છૂપાયેલો હોય તો એ કાઢી શકાતો નથી. ઓડિટનું સીન બધું બદલી ગયું છે. તે વખતે ઓડિટની એક જાતની મોરલ (moral) બીક હતી. પેલાં એમ કે'તા જો કાંઈ ભૂલ કરીશ તો ઓડિટમાં પકડાઈ જઈશ હો. ભય હતો કે ઓડિટમાં પકડાઈ જઈશું તો. જે બીક હવે ઘટી ગઈ છે. અને હવે આપણામાં પણ ફરક આવ્યો છે. ઓડિટ કરવામાં એમ વિચાર ન કરાય કે મારો કેસ હાલ્યો જશે તો મારું શું થશે. અમે એ વખતે એમ વિચારતા કે મારા પર Instituteનો બ્લેમ (blame) ન આવવો જોઈએ કે તમે ખોટું કરો છો. અમારાં લોકોની સહીની કિંમત એટલે છે.

અત્યારે તમને બધી વસ્તુઓ online આસાનીથી available છે. જો તમે search કરો googleમાં તો તમને એક્ટ, કેસ એ બધું આરામથી મળી જાય છે. અમારે તો એ વખતે CTR અને ITRનો સહારો લેવો પડતો. એમાં જેટલાં જજમેન્ટ આવે એ રેકોર્ડ થાય. એમાં એનાં ફેક્ટસ (facts) આવે. એ હકીકતો અમારે વિચારવાની કે અમારા કેસને લાગુ પડે છે કે નહીં. એના પરથી અમારે વિચાર કરવાનો અને એ કેસ અમારે સાઈટ કરવા પડે, તેમાં અમારે દેવું પડે ITR ૨૭/૫૭, એટલે કે ૨૭ નંબરના ITRમાં ૫૭માં પાને. અમારે એ કેસનું નામ સાઈટ કરવું પડે. XYZ co. Limited v/s. CIT, ITR so and so & so and so pages no. ઈન્કમ ટેક્સ અમારે વાંચવો હોય તો કાંગા & પાલખીવાલા દરેકને રાખવી પડે. જૂનાં પાસે કાંગા & પાલખીવાલા ન હોય એવું બને જ નહીં.

અત્યારે આપણું ક્ષેત્ર overlap થાય છે. MBA, Cost Accountant અને CA આ ત્રણેયનું ક્ષેત્ર overlap થાય છે. જો એક એવું ફિલ્ડ હોય કે એમાં આપણા સિવાય કોઈ કામ ન કરી શકે તો એવું એક જ ક્ષેત્ર છે, ઓડિટ. એ એક ક્ષેત્રમાં જ આપણે achievementની વાત કરી શકીએ. બીજા ક્ષેત્રમાં આપણે બીજાઓ સાથે હરીફાઈ કરવાની છે.

૧૯૬૩માં એક હેગડે સાહેબ આવ્યાંતાં ITO ઓફિસમાં. ત્યારે એક વકીલ હતાં રાવલ સાહેબ. એમણે હેગડે સાહેબને પૂછ્યું કે કેસ કેમ જીતાય? તો ત્યારે એમણે એમ કીધુંતું કે, "Ask & see Anjaria. Once he enters the chamber, he wins the half of the case." એનું કારણ એ કે હું બોલવામાં છું નબળો, એટલે બધું લખીને જ કરું. અને સામાન્ય રીતે મારે એક વખત લખ્યા પછી revise નથી કરવું પડતું. હેગડે સાહેબની બીજી એક વાત કહું. અત્યારે આપણે જે accounts maintain કરીએ છીએ એને કે'વાય double entry accounting system. અમારા વખતમાં લાલ સીવેલા ચોપડામાં લખાતા. હેગડે સાહેબે વાત કરી કે એ bombay fortમાં ITO ઓફિસર હતાં ત્યારે એને એક કેસમાં ચોપડા આવ્યાંતા એ એમણે તપાસ્યા. કોઈ ભૂલ ન નીકળી એટલે એમણે ચોપડા પાછા આપ્યા, અને એ લોકો નીકળ્યા, અને સાથે પોતે પણ બહાર નીકળ્યા, ત્યારે એ લોકો તાળી પાડી ને હસતા'તા. એટલે એમને શંકા ગઈ અને એમણે પાછાં અંદર બોલાવ્યા, અને ફરીથી ચોપડા જોયા. ખૂબ ખુંટી વળ્યા. પછી એ ગણતરી કરવાં બેઠા કે કેમ છે, તો સેલ્સ પૂરા બાર મહિનાનો હતો. પછી વિચાર્યું કે ખરીદી જોઉં એટલે ખરીદી તેર મહિનાની હતી કારણ કે અધિક માસ હતો. એટલે એમણે લોચો શોધી કાઢ્યો. એટલે એમણે કીધું કે ઈન્કમ ટેક્સમાં હસવું નહીં!

મને આપણા professional workમાંથી audit ગમે.કારણ કે લખેલું વંચાય, પણ લખેલાની પાછળનું ક્યાં વંચાય? 'writing behind the writing એ ઓડિટમાં વંચાય. જો તમે ઓડિટર છો ને માટે તમને ભૂલ કાઢવી છે એટલે ભૂલ કાઢો છો એ યોગ્ય નથી. આપણા માટે બે શબ્દ વપરાય:

bloodhound અને watch dog. (શિકારી અને ચોકીદાર) તમારી પાસે જે ચોપડો આવ્યો છે ઓડિટ માટે, એ તમારે ફાડી ખાવાનો નથી, પણ એના હિતની જાળવણી કરવાની છે. એની ભૂલ બતાવવાની છે. અને જો એ ભૂલ કાયદાની દ્રષ્ટિએ સુધારી શકાય એવું હોય તો એ સુધારવાની છે. અને જો એ સુધારી શકાય એમ ન હોય તો એને એ ભૂલ બતાવવાની છે. અને કે'વાનું કે આ વસ્તુ રીપોર્ટ માં લખાશે અને એની માટે લડવાનું થશે. અને એની માટે હું લડવા તૈયાર છું ને હું તમને જીતાડીશ પણ ખરો. એટલી નૈતિકતા તમારામાં હશે તો સામી વ્યક્તિ તમારી કદર કરશે. એટલે ઓડિટ માત્ર ટીકાત્મક ન હોવું જોઈએ.

મને લખવાનો ગજબનો શોખ છે. મને લખવાથી એક જાતનો સંતોષ મળે છે. મેં થોડુક લખ્યું છે, પણ માત્ર મારા કુટુંબ માટે. મેં કચ્છનો ઇતિહાસ લખ્યો છે, કચ્છની જેટલી અગત્યની વસ્તુઓ છે એ બધી લખી રાખી છે, મેં મારી જિંદગીની જેટલી અગત્યની વસ્તુઓ છે એ પણ લખી રાખી છે, મેં ગીતાજી ઉપર ચોપડી છાપી. એટલા લખાણ કરેલા છે, મેં વેદ ઉપર પણ લખ્યું છે, પણ માત્ર ને માત્ર મારા કુટુંબ માટે. મને વાંચવાનો ખૂબ શોખ છે. હું જ્યારે Bombay જાઉં ત્યારે મારી સાથે પાછા વળતી વખતે ત્યાંથી ખરીદેલી ચોપડી તો હોય જ. મારી પાસે ચોપડીઓનો બહુ મોટો સંગ્રહ છે. ગુજરાતીનાં મોટા ભાગના લેખકોનાં બધા સંગ્રહો મારી પાસે છે.

આ વાંચનારને એ સંદેશો આપું કે **believe in yourself**, તમને જે યોગ્ય લાગે એ કરો. તમને પાછળથી ખટક્યા કરે કે આ ન કર્યું હોત'તો, બસ એટલું ન કરવું. સમય પ્રમાણે ઢળવું પડે છે બધાએ. સમય પ્રમાણે ઢળશો નહીં તો જીવશો નહીં. ઢળવાનો પ્રકાર આપણે નક્કી કરવાનો છે, ઢળી જવું કે ઢોળાઈ જવું એ તો આપણે પોતે નક્કી કરવાનું છે. જે સહીથી તમે ઓળખાવ છો, મોંઢાથી કોઈ ઓળખતું નથી. તો આ સહી એટલે તમારા પર વિશ્વાસ મુકે છે. તો એ વિશ્વાસને તોડો નહીં. તમારી આબરૂ ન રહે તો કાંઈ નહીં પણ તમારી સહીની આબરૂ રહેવી જોઈએ. એ સહી જે

ઓફિસમાં જાય ત્યાંના ઓફિસરની આંખો ચમકવી જોઈએ signed by વાંચીને. ને જો આ થાય ને તો એ પણ ઘણું છે.

અને આ ક્ષેત્રમાં પણ આપણને મોટા માણસોને મળવાની તક નથી મળતી એવું નથી. હું તમને કહું કે હું નિર્લોનમાં હતો, ત્યારે હું મળ્યો હતો, President of India - નીલમ સંજીવ રેડ્ડીને. બીજું મારું સન્માન કર્યું તું ગુજરાતનાં Governer ડૉ. કમલા બેનીવાલે. હું Central Board of Direct Taxesનાં Chairman ને મળ્યો છું. Finance Secretary ને મળ્યો છું. Home Ministry માં Government of India ના Secretary સદાશિવમને પણ મળ્યો છું. અહિયાં જેટલાં Commissioner આવે એ બધા મને મળે. અને એમાં એક Commissioner એ તો India Todayનાં ૧૯૯૨ના annual માં મારાં વિશે લખ્યું છે કે "જહાં કી આપ યાત્રા રહે હો, વહાં સાથ દેને કે લિયે ઉસ જગહ કા દીવાના મિલ જાયે તો યાત્રા કરીબ કરીબ રોમાંચકારી હો જાતી હૈં. કચ્છમેં મિલ ગયે મહેશ અંજરીઆ. કચ્છ મેં હૈં અંજર, વહાં કા હૈં અંજરીઆ. દેખને મેં સાધારણ થોડા હસમુખ. લેકિન જબ વે કચ્છ કે બારે મેં બતાને લગતે હૈં તો ચેહરા અજીબ રોશની સે ભર જાતાં હૈં. ઉનકા અંગ – અંગ ફૂકને લગતાં હૈં. જેસે કચ્છકા આગા – પીછા, મૌજુદા... સબ ઉનકી આંખો કે સામને બરાબર રહતા થા."

What Judicial Decisions Say About Burden of Proof In Income Tax Proceedings

Compiled by: CA. Jagrutkumar A. Anjaria
B. Com., FCA, DISA (ICAI)

This issue was one of the subject matters of discussion at CPE organized by the Bhuj Branch
on 28-10-2021

Without going too deep into the concept, a few remarks are compiled here

- Supreme Court:- even in a case when the burden is on the accused, the prosecution must first prove the foundational facts
- Supreme Court:- *It is a well settled rule of law that the onus of establishing that the conditions of taxability are fulfilled is always on the Revenue. to throw the burden of showing that there is no understatement of the consideration, on the assessee would be to cast an almost impossible burden upon him to establish the negative, namely that he did not receive any consideration beyond that declared by him*
- Supreme Court:-
 - failure to prove the defence does not amount to an admission, nor does it reverse or discharge the burden of proof of the plaintiff (one who begins the suit against another).
 - The court cannot lose sight of the fact that burden of proof is on the party which makes a factual averment
- Supreme Court:- There is an essential distinction between burden of proof and onus of proof : burden of proof lies upon the person who has to prove a fact and it never shifts, but the onus of proof shifts. The burden of proof in the present case undoubtedly lies upon the plaintiff to establish the factum of adoption and that of partition. The said circumstances do not alter the incidence of the burden of proof. Such considerations, having regard to the circumstances of a particular case, may shift the onus of proof. Such a shifting of onus is a continuous process in the evaluation of evidence.
- In cases where the Assessee discharges the initial onus of establishing the identity and creditworthiness of the credit provider and the

genuineness of the transaction, be it one of loan or subscribing to share capital, the onus shifts to the revenue to show the contrary. Where, for instance, an Assessee furnishes the complete details of the entity like its certificate of incorporation, PAN number, income tax returns, bank accounts, names and addresses of the directors and so on, the Courts have insisted on the AO to make a proper enquiry to examine the identity and creditworthiness of such companies and the genuineness of the transactions in question. Where the AO fails to make such an enquiry, a Court might delete the additions made by the AO...”

- The onus of ensuring the presence of Mr. Tarun Goyal, whom the Assessee clearly stated that they did not know, could not have been shifted to the Assessee. The onus was on the Revenue to ensure his presence.
- The principle that governs a deeming provision is that the initial onus lies upon the revenue to raise a prima facie doubt on the basis of credible material. The onus, thereafter, shifts to the assessee to prove that the gift is genuine and if the assessee is unable to proffer a credible explanation, the Assessing Officer may legitimately raise an inference against the assessee. If, however, the assessee furnishes all relevant facts within his knowledge and offers a credible explanation, the onus reverts to the revenue to prove that these facts are not correct. The revenue cannot draw an inference based upon suspicion or doubt or perceptions of culpability or on the quantum of the amount, involved particularly when the question is one of taxation, under a deeming provision.
- In the context of 271(1)(c) After the insertion of the Explanation, it cannot be said that the onus lies on the Revenue to establish *mens rea* for concealment of income before imposition of penalty. If there was failure to return the correct income, there would be a presumption of concealment, unless the Assessee was able to prove that his failure to return his correct income was not due to fraud or neglect.
- The word „concealment“ inherently carried with it the element of *mens rea*. Therefore, the mere fact that some figure or some particulars have been disclosed by itself, even if takes out the case from the purview of non-disclosure, cannot by itself take out the case from the purview of furnishing inaccurate particulars. Mere omission from the return of an

item of receipt does neither amount to concealment nor deliberate furnishing of inaccurate particulars of income unless and until there is some evidence to show or some circumstances found from which it can be gathered that the omission was attributable to an intention or desire on the part of the assessee to hide or conceal the income so as to avoid the imposition of tax thereon.

**What the Decisions say about
Additional Evidence &
Power to Enhance Assessment
In Appeals Before Commissioner (Appeals)**

Compiled by:CA. Jagrutkumar A. Anjaria
B. Com., FCA, DISA (ICAI)

This issue was one of the subject matters of discussion at CPE organized by the Bhuj Branch
on 28-10-2021

ADDITIONAL EVIDENCE BEFORE CIT(APPEALS)

RULE 46A

- The Rule starts with a denial
 - No evidence other than those produced before the AO is allowed to be produced before the CIT(A)
- Thereafter, the rule goes on to make exceptions
- And allows fresh evidence to be produced subject to certain conditions
 - Where the AO refused to admit evidence
 - When such evidence ought to have been admitted
 - Appellant was prevented by sufficient cause from producing the same before AO
 - Evidence that the AO had called for
 - Appellant was prevented by sufficient cause from producing the same before AO
 - And the evidence is relevant to any ground of appeal
 - AO has made the order in appeal without giving sufficient opportunity to the appellant
 - What opportunity
 - To adduce evidence relevant to any ground of appeal
 - Adduce means to quote as an example, to bring
- For such additional evidence to be admitted
 - The authority need to record reasons for admission in writing
 - Reasonable opportunity to be allowed to AO
 - To examine the evidence
 - To examine the document
 - To cross examine the witness
 - To rebut such additional evidence by producing
 - Any evidence

- Any document
 - Any witness
- The Rule does not have any effect on the powers of the appellate authority
 - To direct production of any document
 - To direct examination of any witness
 - This can be done
 - On his own motion
 - On request of the AO 251(1)(a)

POWERS OF CIT APPEALS TO ENHANCE ASSESSMENT

- According to Section 251, CIT(A) can
 - Enhance assessment
 - Enhance penalty
 - Needs to give reasonable opportunity
- Explanation to 251 states that the Commissioner Appeals may
 - Consider and decide any matter arising out of the proceeding in which the order appealed against was passed
 - Notwithstanding that such matter was not raised before the Commissioner Appeals by the appellant
- The Supreme Courts says
 - The declaration of law is clear that the power of the appellate authority is co-terminus with that of the assessing officer

HOW THE DELHI HIGH COURTS LOOKS AT THIS

- Six situations were envisaged by the Delhi HC, the remedy for each was also considered by the HC
-

Assessing Officer may accept the return of income without making any addition or disallowance	U/s 147 of the act subject to limitations contained therein
the assessment is framed and the Assessing Officer makes certain addition or disallowance and in making such additions or disallowances, he deals with such item or items of income in the body of order of assessment but he under assessed such sums ;	u/s 251 (1) (a) where the Assessing Officer had dealt with the issue in the assessment and was the subject-matter of appeal

AO makes no addition in respect of some of the items, though in the course of hearing before him holds a discussion of such items of income	U/s 263 of the act
where the Assessing Officer inadvertently omits to tax an amount which ought to have been taxed and in respect of which he does not make any enquiry	u/s 147 of the act
where an item or items of income or expenditure, incurred and claimed is not at all considered and an assessment is framed, as a result thereof, a prejudice is caused to the Revenue,	U/s 263 of the act
where an item of income which ought to have been taxed remained untaxed, and there is an escapement of income, as a result of the assessee's failure to disclose fully and truly all material facts necessary for computation of income	u/s 147 of the act

- For matters not emanating from the Assessment Order
 - CIT(A) cannot be allowed to step into the shoes of
 - AO, who can tax it under 147
 - PCIT, who can tax it under 263
 - CIT(A) should not travel beyond the subject matter of the assessment while enhancing assessment within the meaning of 251(1)
- Supreme Court held in a matter pertaining to Act of 1922
 - Not to travel outside the record
 - By record, it enumerated
 - Return
 - Assessment order
 - Restricted to sources of income which have been subject matter of consideration by AO

- There must be something in the assessment order to show that
 - AO has applied his mind to
 - the particular subject matter
 - Particular source of income
 - With a view to its taxability or non taxability
- Any incidental connection or any collateral examination is not covered under what is “considered” by the AO so as to make it open for CIT(A) to make an enhancement
- Cannot consider new scope of income
- Taxability of new source of income, not considered by AO
 - Falls under 147
 - Or 263
- Cannot be extended to amount ought to have been computed

ભુજમાં મહાત્મા ગાંધી સંલગ્ન વિવિધ વિષય ઉપર વક્તૃત્વ સ્પર્ધા યોજાઈ

ભુજ, તા. ૩૧ : ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઈન્ડિયાની ભુજ શાખા દ્વારા ગાંધી જયંતી નિમિત્તે ગાંધીજી અને મૂલ્ય શિક્ષણ, ગાંધીને તસવીરે મઢિયા તેમજ બાપુ યુવાનોની નજરે વિષયો પર વક્તૃત્વ સ્પર્ધા મુક્તજીવન સ્વામીબાપા મહિલા આર્ટસ-કોમર્સ કોલેજમાં યોજાઈ હતી.

પ્રથમ ક્રમે મહેતા કુંજન રમેશભાઈ, દ્વિતીય ક્રમે રબારી વનિતા લાખાભાઈ તેમજ તૃતીય ક્રમે રબારી દેવાંગી મમુભાઈ વિજેતા જાહેર થયા હતા. નિર્ણાયક તરીકે મા આશાપુરા બી.એડ. કોલેજના આચાર્યા ડો. પલ્લવી કનકસેન શાહ તેમજ રમેશચંદ્ર ચત્રભુજ પેઠાણી રહ્યા હતા. ભુજ સીએ શાખા ચેરમેન દ્વારા ચેરમેન રમેશ પિંડોલિયા, મુક્તજીવન સ્વામીબાપા મહિલા

કોલેજના ટ્રસ્ટી જાદવજીભાઈ વરસાણી, ડો. પલ્લવી શાહ તથા મુક્તજીવન સ્વામીબાપા મહિલા

ભુજ સી.એ. સંગઠન દ્વારા
આયોજન : વિજેતા નવાજાયા

કોલેજના આચાર્યા ડો. હિનાબેન ગંગરે પ્રવચન કર્યા હતા. વિજેતાઓને ભુજ શાખા દ્વારા પુરસ્કૃત કરાયા હતા. મહિલા કોલેજના ટ્રસ્ટી અને સંગીતકાર કીર્તિ વરસાણી, ભુજ સીએ બ્રાન્ચના માજી ચેરમેન જિતેન્દ્ર ઠક્કર તથા હાર્દિક ઠક્કર, સભ્ય જાગૃત અંજારિયા, તિલક કેશવાણી, હરસુખ દુબલ, ખુશ્બૂ મોરબિયા જોડાયા હતા. સંચાલન વૈશાલીબેન શાહ તથા ગાયત્રીબેન શાહે, આભારવિધિ ડો. હિનાબેન ગંગરે કરી હતી.

આઈસીએઆરના પ્રમુખ નિહાર જાંબુસરિયાની ભુજ મુલાકાત પ્રસંગે ભુજ શાખાના વડા રમેશ પિંડોલિયા અને વરિષ્ઠ સભ્યો.

સી.એ. ઈન્દિ. ઓફ ઈન્ડિયાના પ્રમુખની ભુજ મુલાકાત પ્રસંગે યોજાયો પરિસંવાદ

ભુજ, તા. ૨૨ : ધી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઈન્ડિયાના પ્રેસિડેન્ટ નિહાર જાંબુસરિયાએ પ્રથમ વખત ભુજની શાખાની મુલાકાત લીધી હતી. આ પ્રસંગે સી.એ. મેમ્બર્સ સાથે પરિસંવાદ યોજાયો હતો, જેમાં શ્રી જાંબુસરિયાએ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ દ્વારા સી.એ. તથા સ્ટુડન્ટ્સના લાભ માટે લેવાઈ રહેલાં પગલાંઓની છબાવટ કરીને યુવા સી.એ.ને પ્રેક્ટિસમાં ધીરજ રાખવાની સલાહ આપી હતી.

કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં ભુજ સી.એ. બ્રાન્ચના ચેરમેન રમેશ પિંડોલિયાએ ઉપસ્થિતિ બદલ પ્રેસિડેન્ટનો આભાર વ્યક્ત કર્યો હતો. ચાલુ વર્ષમાં ભુજ બ્રાન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રવૃત્તિઓની રૂપરેખા અપાઈ હતી તેમજ પ્રેસિડેન્ટ શ્રી જાંબુસરિયા તથા ઉપસ્થિત વરિષ્ઠ સી.એ. મહેશભાઈ અંજારિયા,

ઈશ્વરભાઈ દેસાઈ, રામજીભાઈ પટેલ, લક્ષ્મીકાંત ઠક્કર તથા તિલકભાઈ કેશવાણીનો પરિચય

યુવા સી.એ.ને પ્રેક્ટિસમાં ધૈર્ય રાખવા ક્યુ સૂચન

અપાયો હતો.

શ્રી અંજારિયા, ભુજ સી.એ. બ્રાન્ચના પાસ્ટ ચેરમેનો જિતેન્દ્ર ઠક્કર, હાર્દિક ઠક્કર તેમજ સેન્ટ્રલ કાઉન્સિલ મેમ્બર જય છાઈરા, વેસ્ટર્ન ઈન્ડિયા રિજીઓનલ કાઉન્સિલના ચેરમેન મનીષ ગાડીઆ દ્વારા પ્રાસંગિક અપાયું હતું. પાસ્ટ ચેરમેનો પ્રવીણ દોશી, દર્શન ખંડોલ, બંટી પોપટ, ભુજ સી.એ. બ્રાન્ચના માર્ગદર્શક સી.એ. જાગૃત અંજારિયા તથા યૂનોતી ધોળકિયા ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. કાર્યક્રમનું સંચાલન સી.એ. દીપ કોરડિયાએ તેમજ આભારવિધિ સેક્રેટરી પૂર્વી દોશીએ કરી હતી.

જી.એસ.ટી.નાં પ્રશ્નો અંગે સંયુક્ત સેમિનાર યોજાયો

ભુજમાં સી.એ. બ્રાન્ચ
તથા સેલ્સ ટેક્સ બાર
એસો.ના સભ્યો જોડાયા

ભુજ, તા. ૩૦ : ધી ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઈન્ડિયા, ભુજ બ્રાન્ચ તથા કચ્છ સેલ્સ ટેક્સ બાર એસોસિએશનનાં સંયુક્ત ઉપક્રમે જીએસટી આકારણી, ઓડિટ તથા રદ થયેલા નંબરને પુનઃ શરૂ કરવા સેમિનારનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. ભુજ બ્રાન્ચના ચેરમેન રમેશભાઈ પિડોલિયાએ સ્વાગત કર્યું હતું અને આવા કાર્યક્રમની અગત્યતા જણાવી હતી. ઉપરાંત કચ્છ સેલ્સ ટેક્સ બાર એસોસિએશનના પ્રમુખ અતુલભાઈ દેસાઈએ પ્રાસંગિક પ્રવચનમાં જીએસટીનાં પ્રશ્નો અંગે સંયુક્ત સેમિનાર કરવાથી દરેક સભ્યોને થતા ફાયદાઓ વર્ણવ્યા હતા. પ્રથમ તબક્કામાં વક્તા દીપભાઈ કોરડિયાએ જીએસટી

ભુજમાં જી.એસ.ટી.નાં પ્રશ્નો અંગે સેમિનારમાં માર્ગદર્શન અપાયું ત્યારની તસવીર.

સ્કુટીની એસેસમેન્ટ તથા જીએસટી વિભાગ દ્વારા કરદાતાના ધંધાનાં સ્થળે આવીને થતાં ઓડિટ એસેસમેન્ટ અંગે વિસ્તારપૂર્વકની માહિતી આપી હતી. ઉપરાંત આકારણી સમયે કઈ વિગતો તથા પુરાવાઓ રજૂ કરવા તે અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. ભુજ બ્રાન્ચ દ્વારા ચાલુ વર્ષે સી.એ. ફાઈનલ પરીક્ષા ઉત્તીર્ણ થયેલા વિદ્યાર્થીઓનાં સન્માનનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો, જેમાં ૧૨ નવા સી.એ. સભ્યને પ્રમાણપત્ર સાથે બહુમાન કરવામાં આવ્યું હતું. બીજા તબક્કામાં વક્તા તરીકે કરવેરા સલાહકાર સમીર

કંસારાએ નવા જી.એસ.ટી. નંબર લેવા તથા રદ થયેલા જી.એસ.ટી. નંબરને પુનઃ શરૂ કરવા માટેની વિવિધ જોગવાઈઓની છણાવટ કરી હતી. પ્રશ્નોત્તરી દરમ્યાન સભ્યોએ ઓડિટ અને અન્ય મુદ્દાઓ પર બહોળી સંખ્યામાં ભાગ લીધો.

જિતેન્દ્ર ઠક્કર, હાર્દિક ઠક્કર, ઉમંગ ઠક્કર તથા એસોસિએશનના સભ્ય પૂર્વશ ગણાત્રા, મનસુખ ધોળુ તથા સચિન નાકરનો સહયોગ મળ્યો હતો. કાર્યક્રમનું સંચાલન અને આભારવિધિ ચિરાગ શાહે કર્યા હતાં.